

PLOTINĖS PRIEMONĖS IR JŲ ADMINISTRAVIMO BEI KONTROLĖS AKTUALIJOS

**Žemės ūkio paramos departamentas
Kontrolės departamentas**

PRISTATYMO STRUKTŪRA

- ☐ Teisinė bazė
- ☐ Tiesioginių išmokų paramos schemos
- ☐ Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės
- ☐ Statistiniai duomenys
- ☐ Dažniausiai daromos klaidos
- ☐ Informacija apie dažniausiai pritaikytas sankcijas bei būdai kaip jų išvengti
- ☐ Kita naudinga informacija
- ☐ Kontrolės aktualijos

TEISINĖ BAZĖ

- ☐ **Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklės**, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-897 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“.
- ☐ Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės **„Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“** įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-254 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.
- ☐ Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės **„Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“** įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.
- ☐ Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės **„Ekologinis ūkininkavimas“** įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 3D-286 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.
- ☐ Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės **„Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“** įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. 3D-245 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

NMA BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS INSTITUCIJOMIS

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO
MINISTERIJA

VĮ ŽEMĖS ŪKIO
INFORMACIJOS IR KAIMO
VERSLO CENTRAS

VALSTYBINĖ
VETERINARIJOS IR
MAISTO TARNYBA

VŠĮ „EKOAGROS“

**NACIONALINĖ
MOKĖJIMO
AGENTŪRA PRIE
ŽEMĖS ŪKIO
MINISTERIJOS**

VALSTYBINĖ
AUGALININKYSTĖS
TARNYBA PRIE ŽEMĖS
ŪKIO MINISTERIJOS

VALSTYBINĖ SAUGOMŲ
TERITORIJŲ TARNYBA
PRIE APLINKOS
MINISTERIJOS

APLINKOS APSAUGOS
AGENTŪRA

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ
INSPEKCIJA PRIE
FINANSŲ MINISTERIJOS

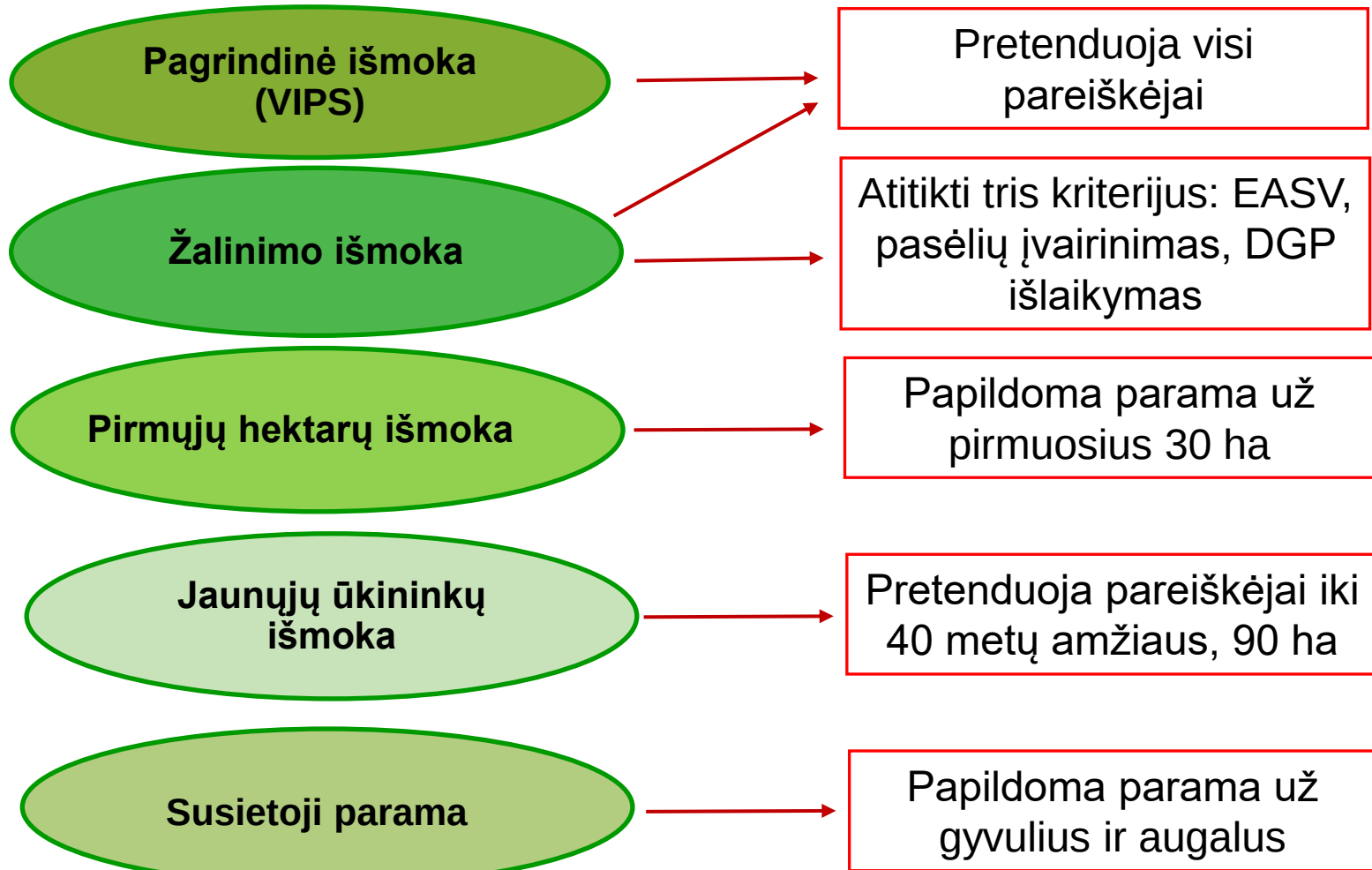
VALSTYBINIS SOCIALINIO
DRAUDIMO FONDAS PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTERIJOS

VALSTYBINĖ MIŠKŲ
TARNYBA

REGIONINIAI APLINKOS
APSAUGOS
DEPARTAMENTAI PRIE
APLINKOS
MINISTERIJOS

TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ PARAMOS SCHEMOS

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS PROGRAMOS PRIEMONĖS

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS

**SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ
DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS**

EKOLOGINIS ŪKININKAVIMAS

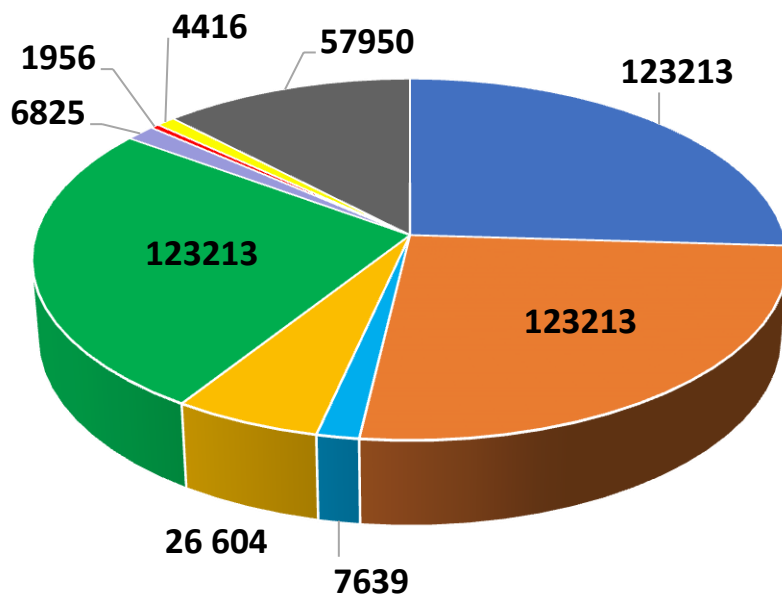
**IŠMOKOS UŽ VIETOVES, KURIOSE ESAMA
GAMTINIŲ AR KITŲ SPECIFINIŲ KLIŪČIŲ**

„PIRMAS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS APŽELDINIMAS MIŠKU“;
„MIŠKŲ APLINKOSAUGOS IŠMOKOS“;
„INVESTICIJOS Į MIŠKO PLOTŲ PLĖTRĄ IR MIŠKŲ GYVYBINGUMO
GERINIMĄ“ VEIKLOS SRITĮ „MIŠKO VEISIMAS“

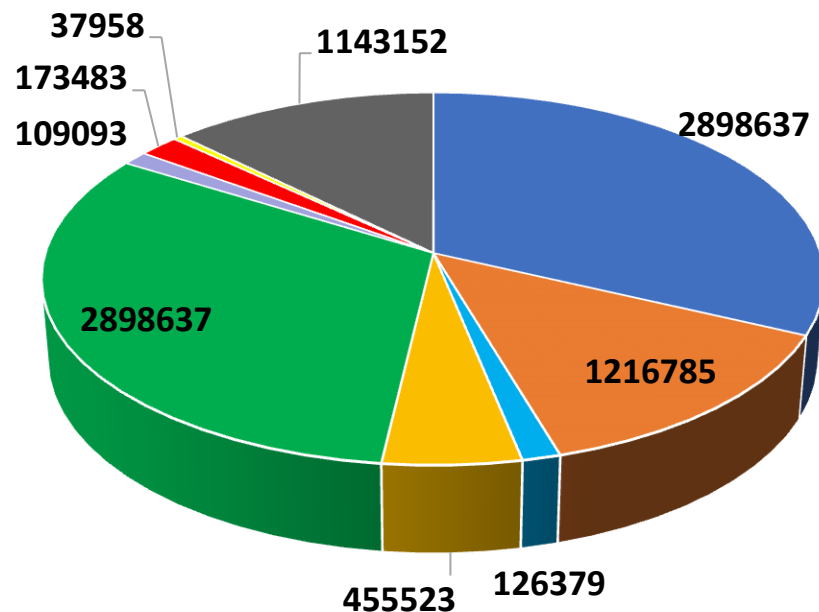
PATEIKTOS PARAIŠKOS, DEKLARUOTAS PLOTAS 2020 M.

Paraiškų skaičius vnt., 2020 m.

■ TI pagrindinė	■ Pirmųjų hektarų	■ Jaunųjų ūkininkų
■ Susietoji parama	■ Žalinimo	■ AGRO
■ EKO	■ NATURA	■ MPUV

Deklaruotas plotas, ha 2020 m.

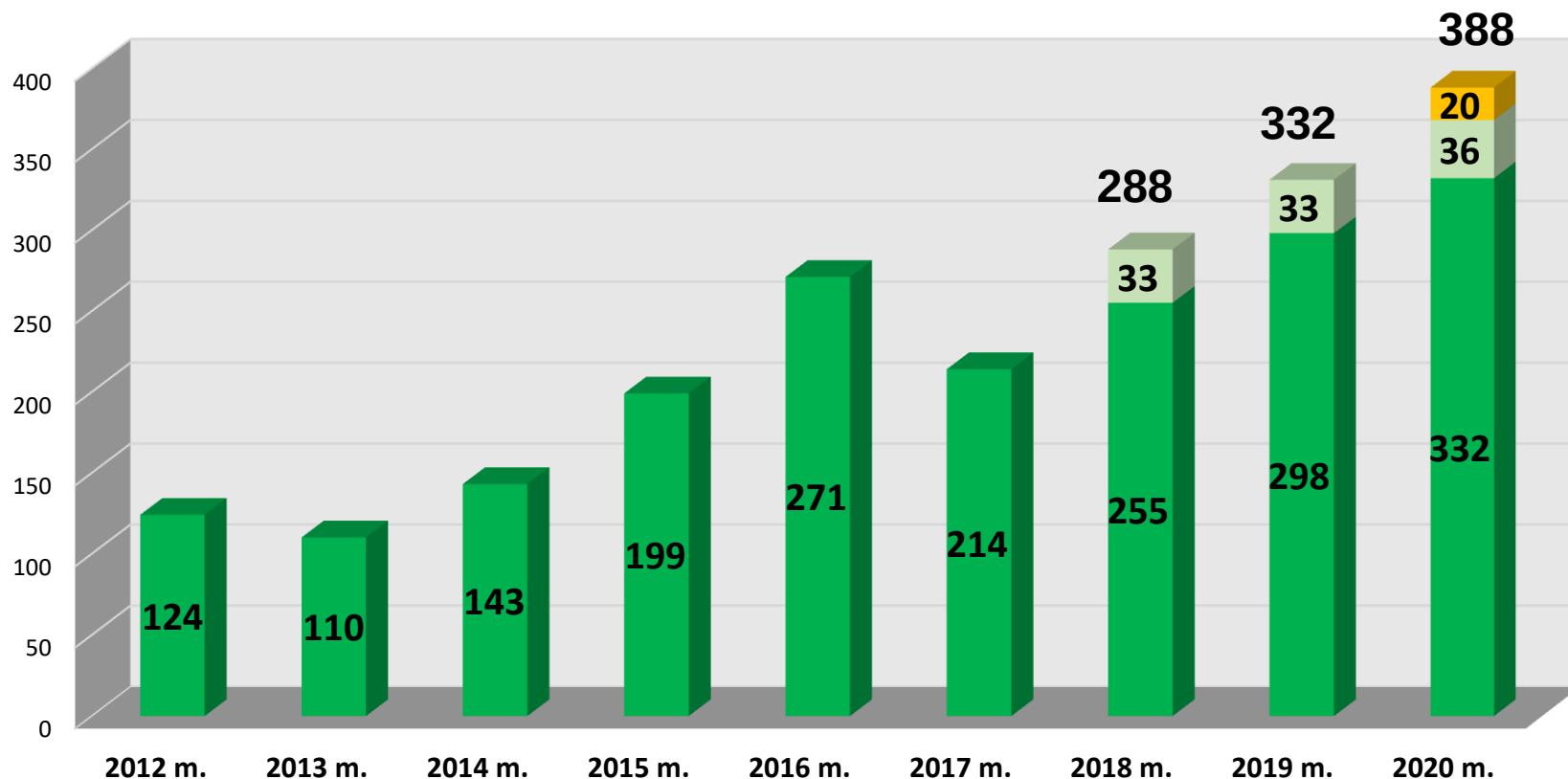

■ TI pagrindinė	■ Pirmųjų hektarų	■ Jaunųjų ūkininkų
■ Susietoji parama	■ Žalinimo	■ AGRO
■ EKO	■ NATURA	■ MPUV

MOKĖJIMŲ STATISTIKA (1)

AVANSINIŲ IŠMOKŲ MOKĖJIMAI 2012-2020 M.

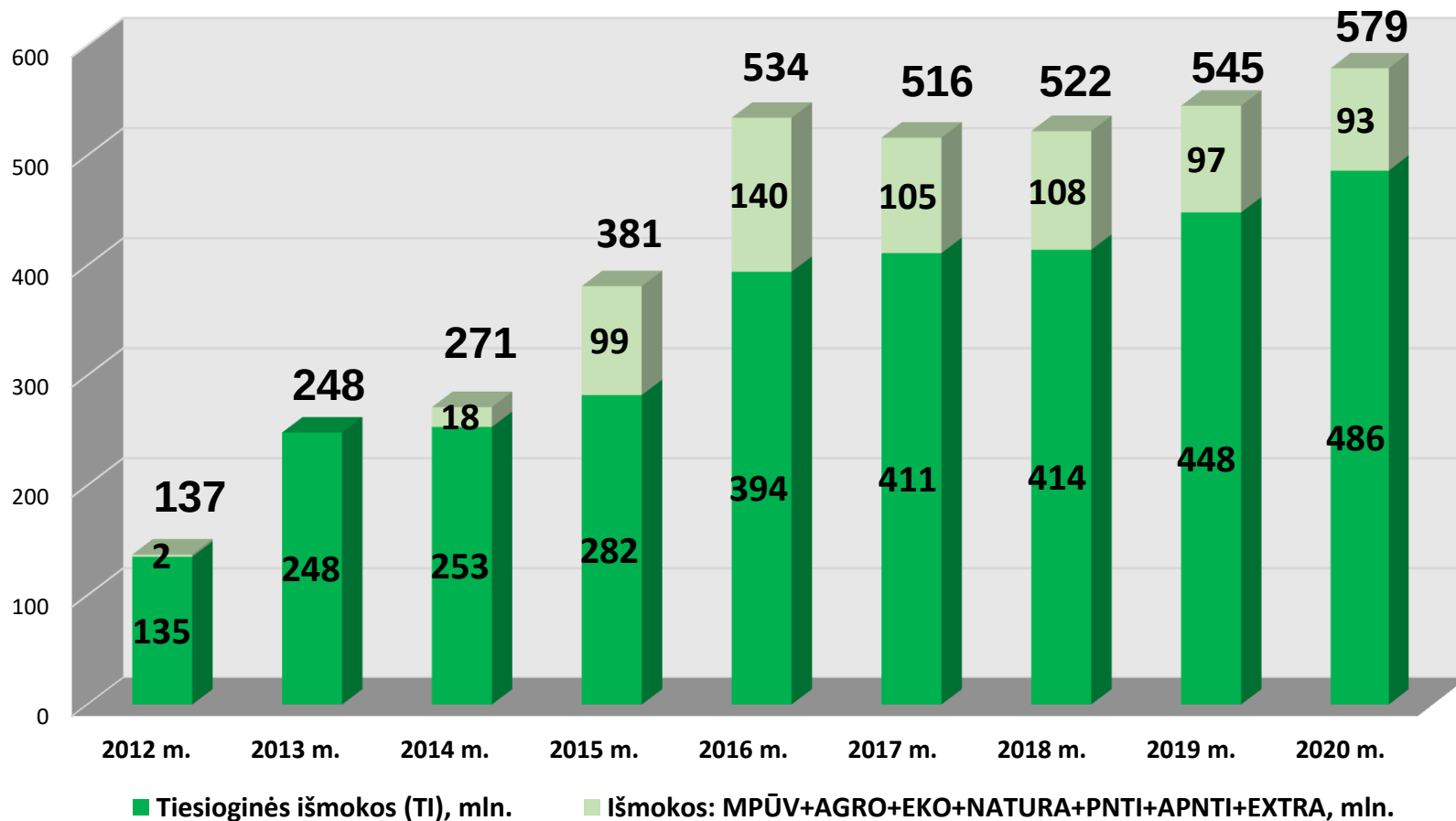

■ Tiesioginės išmokos (TI), mln. ■ Išmokos už nepalankias vietas (MPŪV), mln. ■ Išmokos už ekologinį ūkinkavimą (EKOL), mln.

MOKĖJIMŲ STATISTIKA (2)

GALUTINIŲ IŠMOKŲ MOKĖJIMAI 2012-2020 M.

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (1)

- ☐ „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“ – 101 Eur už ha;
- ☐ „Specifinių pievų tvarkymas“ – 69 Eur už ha;
- ☐ „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“ – 208 Eur už ha;
- ☐ „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas natūraliose ir pusiau natūraliose pievose“ – 291 Eur už ha;
- ☐ „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas šlapynėse“ – 160 Eur už ha;
- ☐ „Medingųjų augalų arba daugiamečių žolių juostos ar laukai ariamojoje žemėje“ veiklos sritys:
 - „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“ – 97 Eur už ha;
 - „Daugiamečių žolių juostos ar laukai ariamojoje žemėje“ – 65 Eur už ha;
- ☐ „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“ – 221 Eur už ha;
- ☐ „Melioracijos griovių šlaitų priežiūra“:
 - išvežant nušienautą žolę – 155 Eur už ha;
 - nušienautą susmulkintą žolę paskleidžiant ant melioracijos griovio šlaito – 141 Eur už ha;
- ☐ „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ – 232 Eur už ha;
- ☐ „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“:
 - daržovėms ir bulvėms – 318 Eur už ha;
 - vaisiams ir uogoms – 336 Eur už ha;
- ☐ „Dirvožemio apsauga“ už ankštinių augalų arba daugiamečių žolių auginimą – 45 Eur už ha;
- ☐ „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“ – 134 Eur už ha;
- ☐ „Ražienų laukai per žiemą“ – 99 Eur už ha.

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (2)

❑ Pagrindiniai tinkamumo kriterijai, reikalavimai, įsipareigojimai:

- kasmet teikti paramos paraišką pagal Priemonės atitinkamas veiklas;
- laikytis įsipareigojimų pagal veiklą deklaruotuose plotuose 5, 6, 7 m. (5 m. taikoma nuo 2019 m.). **Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;**
- tinkamas paramai plotas – 1 ha (medingieji, vandens telkinių apsauga, „Rizikos“ – 0,5 ha);
- mažiausias lauko plotas – 0,1 ha (ražienos, tarpiniai – 1 ha; „Rizikos“, vandens telkinių – 0,5 ha);
- veiklą vykdyti tame pačiame paramos paraiškoje nurodytame plote ir kasmet deklaruoti šiuos plotus (ražienos, tarpiniai, dirvožemio apsauga, tausojanti – vieta gali kisti išlaikant tą patį plotą);
- nesumažinti paraiškoje nurodytų plotų **daugiau kaip 5 proc.** (pagal išimtis 10 proc.) pagal veiklą;
- neturėti įsiskolinimų SODRAI ir VMI (juridiniai asmenys), SODRAI (fiziniai);
- **šienavimas, šieno išvežimas / ganymas nustatytais terminais bei tankumu;**
- **draudimas suarti, tręšti, kalkinti, keisti hidrologinį režimą.**

Ilgalaikiai įsipareigojimai

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (3)

❑ Priemonės veiklos:

- „Specifinių pievų tvarkymas“;
- „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“;
- „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas natūraliose ir pusiau natūraliose pievose“;
- „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas šlapynėse“ ;
- „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“

gali būti vykdomos tik Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos nustatytuose EB svarbos natūralių ir saugomų rūšių buveinių, šlapynių, „Rizikos“ plotuose (skelbiami Paraiškų priėmimo informacinės sistemos elektroniniame žemėlapyje).

Sluoksniai	Lietuvoje nustatytas plotas, ha	Deklaruotas plotas, ha 2020 m.
AGRO šlapynių tvarkymas	377 215	7 646
Meldinė nendrinukė pievose	6 408,01	3 045
Meldinė nendrinukė šlapynėse		650
Specifinių pievų tvarkymas	76 309,5	2 166
Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas	2 362 414	6 217
Natura žemės ūkyje	660 997	29 710

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (4)

□ „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“:

- deklaruoti natūralias ir pusiau natūralias pievas, kurios daugiau nei 5 m. nebuvo persėtos kultūrinėmis daugiametėmis žolėmis / ganyklas arba pievas „GPŽ“ ir „GPA“ (nuo 2019 m.);
- nearti, nepersėti kultūrinėmis žolėmis, neįrengti naujų drenažo, laistymo ir drėkinimo sistemų;
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, trąšų (išskyrus gyvulių ganyką);
- **laikyti gyvulius ir vidutiniškai ganiavos laikotarpiu ganyti ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG / ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG / ha;**
- nenuganytos žolės likučius nušienauti ir išvežti iki spalio 30 d.;
- gyvulių ganiavos laikotarpis nuo gegužės 1 d. iki spalio 30 d.

□ „Specifinių pievų tvarkymas“:

- vykdyti veiklą Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos nustatytuose EB svarbos natūralių ir saugomų rūšių buveinių plotuose;
- nearti, nepersėti kultūrinėmis žolėmis, neįrengti naujų drenažo, laistymo ir drėkinimo sistemų;
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, trąšų (išskyrus gyvulių ganyką), neskleisti nuotekų dumblo;
- **pasirinkti pievų sutvarkymo būdą, kai ganomi gyvuliai:**
 - laikyti gyvulius ir vidutiniškai ganiavos laikotarpiu juos ganyti ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha;
 - privaloma nenuganytos žolės likučius nušienauti iki spalio 15 d.
- **pasirinkti pievų sutvarkymo būdą, kai šienaujama žolė:**
 - šienavimą pradėti ne anksčiau kaip liepos 15 d.;
 - nušienautos žolės nesmulkinti ir nepaskleisti. Žolė iš lauko turi būti išvežta, nušienauta iki spalio 15 d.

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (5)

❑ „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“:

- veiklą vykdyti tik Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos nustatytuose šlapynių plotuose;
- neįrengti naujų drenažo, laistymo, drėkinimo sistemų;
- nenaudoti trąšų (išskyrus gyvulių ganyimą), augalų apsaugos produktų;
- kasmet šienauti arba ganyti jose gyvulius (pareiškėjas gali laisvai nuspręsti, ar ganyti, ar šienauti):
 - šienauti pradėti **ne anksčiau kaip liepos 15 d.**;
 - ganyti gyvulius ganiavos laikotarpiu **ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG / ha**;
 - ganyti gyvulius nuo **gegužės 1 d. iki spalio 30 d.**;
 - nenuganytos žolės likučius nušienauti, pašalinti nušienautą žolę bei nenuganytos arba nušienautos žolės likučius iki kitų metų kovo 1 d.

❑ „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“:

- pirmaisiais įsipareigojimų metais, **iki liepos 1 d., ariamąją žemę**, esančią šalia paviršinio vandens telkinio apsaugos juostos, privalomos pagal LR teisės aktus, **apsėti daugiametėmis žolėmis** (praplėstos juostos plotis nuo **5 iki 10 m**;
- nearti, nenaudoti augalų apsaugos produktų, trąšų (išskyrus, kai ganomi gyvuliai);
- nušienauti ar nuganyti iki privalomos pagal teisės aktus pakrantės apsaugos juostos (gali laisvai nuspręsti ganyti ar šienauti):
 - šienauti ne anksčiau kaip **liepos 1 d.** ir baigti ne vėliau kaip **rugsėjo 30 d.**;
 - nušienautą ar susmulkintą žolę pašalinti iki **rugsėjo 30 d.**;
 - gyvulius ganyti nuo **gegužės 1 d. iki spalio 30 d.**;
 - ganyti ne mažesniu intensyvumu kaip **0,3 SG/ha** ir ne didesniu intensyvumu kaip **1 SG/ha**;
 - nenuganytos žolės likučius nušienauti ir išvežti iki **spalio 30 d.**

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (6)

❑ „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas natūraliose ir pusiau natūraliose pievose“:

- veiklą vykdyti natūraliose ir pusiau natūraliose pievose, kuriose nustatyta meldinių nendrinukių buveinių;
- neįrengti naujų drenažo, laistymo, drėkinimo sistemų, nenaudoti augalų apsaugos produktų, trąšų (išskyrus gyvulių ganymą), kalkinimo priemonių;
- Aplinkos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai **neradus meldinių nendrinukių buveinėse perinčių paukščių**, pusę pagal šią veiklą deklaruoto ploto (50 proc.) pradėti šienauti ne anksčiau kaip liepos 1 d., žolę nupjauti iki liepos 30 d.;
- Aplinkos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai **radus meldinių nendrinukių buveinėse perinčių paukščių**, pusę pagal šią veiklą deklaruoto ploto (50 proc.) pradėti šienauti ne anksčiau kaip rugpjūčio 15 d.;
- nuo rugpjūčio 1 d. nušienauti visą likusį pagal šią veiklą deklaruotą plotą (50 proc.) ir nušienautą žolę išvežti iš lauko iki spalio 1 d. (išskirtiniais atvejais dėl aukšto gruntinio vandens iki kitų metų kovo 1 d.)
- ekstensyviai **ganyti tik** nušienautose teritorijose (tik nerišant gyvulių);
- ganyti gyvulius ne didesniu intensyvumu kaip **1 SG / ha**, ganyti baigti **iki spalio 15 d.**

❑ „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas šlapynėse“:

- veiklą vykdyti šlapynėse, kuriose nustatyta meldinių nendrinukių buveinių;
- neįrengti naujų drenažo sistemų, nenaudoti augalų apsaugos produktų, trąšų (išskyrus ganymą), kalkinimo priemonių;
- **šienauti 50 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto kiekvienais metais (per 2 metus nušienaujant visą plotą);**
- pradėti šienauti ne anksčiau kaip **rugpjūčio 1 d.**;
- sutvarkyti nupjautą žolę (pvz., sugrėbti, surulonuoti, sudėti į krūvas ar kt. būdais) **iki spalio 1 d. bei išvežti iki kitų metų kovo 1 d.**;
- nepaskleisti nušienautos ar susmulkintos žolės;
- jei ganoma: ganiavos laikotarpiu ganyti ne mažesniu intensyvumu kaip **0,3 SG/ha** ir ne didesniu intensyvumu kaip **1 SG/ha**, ganyti galima visame pagal priemonės veiklą deklaruotame plote;
- ganyti baigti **iki spalio 15 d.**

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (7)

❑ „Medingųjų augalų arba daugiamečių žolių juostos ar laukai ariamojoje žemėje“:

➤ „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“ (pagal pateiktą sąrašą):

- pasėti medingųjų augalų mišinį ariamojoje žemėje (ne mažiau kaip **3 rūšių**). Apsėti kaip atskiri laukai, arba ne siauresnės kaip 6 m pločio juostos. Nei vienas iš medingųjų augalų, vertinant vizualiai, negali sudaryti daugiau kaip **70 proc.** mišinio;
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, trąšų;
- birželio 1–30 d. nupjauti pusę ploto;
- rugsėjo 1–30 d. nupjauti visą likusį plotą;
- išvežti nupjautą žolę iki **rugsėjo 30 d.**;

5 ha ariamos žemės;
0,5 ha medingųjų augalų

➤ „Daugiamečių žolių juostos ar laukai ariamojoje žemėje“ (pagal pateiktą sąrašą):

- pirmaisiais metais **iki liepos 1 d.** ariamojoje žemėje pasėti daugiameses žoles (pagal pateiktą sąrašą) .
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų;
- antraisiais ir paskesniais metais po daugiamečių žolių pasėjimo šienauti pradėti ne anksčiau kaip **liepos 15 d.**;
- visą nupjautą žolę iš lauko išvežti iki **rugsėjo 30 d.**

10 ha ariamos žemės;
ne mažiau 2 ha ir ne daugiau
kaip 5 ha daugiamečių žolių

❑ „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“:

- pareiškėjas turi būti įregistruotas LŽŪKT Integruotoje augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje bei naudotis individualiomis specializuotų konsultantų teikiamomis konsultavimo paslaugomis;
- antroje augalų vegetacijos pusėje piktžolės naikinti tik mechaninėmis priemonėmis;
- augalų aps. prod., turinčius tos pačios veikliosios medžiagos, naudoti ne dažniau kaip 2 k. per vegetacijos laikotarpį;
- nenaudoti toksiškų ir labai toksiškų, paženklintų „T“ bei „T+“ augalų apsaugos produktų, vaisių, uogų ir daržovių apsaugai;
- sudaryti ir vykdyti sėjomainos planą / tręšimo planą.

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (8)

❑ „Dirvožemio apsauga“:

- **kai auginami ankštiniai augalai ir (arba) jų mišinys** (pagal pateiktą sąrašą):
 - užsėtas plotas kasmet turi sudaryti ne mažiau kaip 20 proc. paramos paraiškoje deklaruoto tiesioginėms išmokoms gauti ariamosios žemės ploto. „Rizikos“ vandens telkinių teritorijoje - ne mažiau kaip 30 proc.
 - pasėtus ankštinius augalus ir (arba) jų mišinį deklaruoti pasėjimo metais;
 - ankštinius augalus ar jų mišinį arba jų ražienas **suarti pasėjimo metais nuo rugpjūčio 1 d. iki spalio 1 d.**;
- **kai įsėjamas daugiamečių žolių įsėlis** (pagal pateiktą sąrašą):
 - iki liepos 1 d. pasėti daugiameses žoles ne mažesniame kaip 20 proc. nuo paramos paraiškoje deklaruoto tiesioginėms išmokoms gauti ariamosios žemės ploto ir išlaikyti 2 metus tame pačiame lauke nuo pasėjimo metų. „Rizikos“ vandens telkinių teritorijoje - ne mažiau kaip 30 proc.;
 - pasėtas daugiameses žoles deklaruoti pasėjimo metais;
 - **antraisiais metais** daugiameses žoles, jų nenušienavus, suarti nuo **rugpjūčio 1 d. iki spalio 1 d.**;
 - nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių trąšų pagal veiklą deklaruotuose plotuose.

❑ „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“:

- veiklą vykdyti tik Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos nustatytuose „Rizikos“ vandens telkinių plotuose;
- pirmaisiais metais **iki liepos 1 d. ariamojoje žemėje įsėti daugiameses žoles**;
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių trąšų. Organines trąšas galima skleisti antraisiais ir vėlesniais metais ne vėliau kaip iki **spalio 10 d.**;
- antraisiais ir paskesniais metais po įsėjimo pirmąją žolę nupjauti ir išvežti iki **rugpjūčio 1 d.** Antrąją žolės pjovimą pradėti ne anksčiau kaip rugpjūčio 15 d., šienavimą baigti ne vėliau kaip **rugsėjo 30 d.**;
- antrosios pjūties žolę išvežti iki **rugsėjo 30 d.** Visais atvejais nušienautą žolę išvežti;
- ganyti ne didesniu intensyvumu kaip **1 SG/ha** (ganyimo laikotarpis nuo gegužės 1 d. iki spalio 30 d.);
- nenuganytos žolės likučius nušienauti ir išvežti iki **spalio 30 d.**

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (9)

❑ „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“:

- po pagrindinio derliaus nuėmimo tarpinius pasėlius rekomenduojama pasėti per savaitę, bet ne vėliau kaip iki rugsėjo 15 d. (pagal pateiktą sąrašą);
- išlaikyti tarpinius pasėlius ant dirvos paviršiaus iki **kovo 1 d.**;
- įterpti tarpinius augalus į dirvą prieš pagrindinės kultūros sėją;
- neganyti gyvulių, neruošti pašaro, nešienauti ir nesmulkinti tarpinių pasėlių auginimo laikotarpiu pagal veiklą deklaruotuose plotuose, išskyrus tarpinių pasėlių augalų suvolavimą;
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių trąšų ir srutų tarpinių pasėlių auginimo laikotarpiu pagal veiklą deklaruotuose plotuose.

❑ „Ražienų laukai per žiemą“:

- nupjovus javus, neaparti laukų iki kitų metų **kovo 1 d.**;
- iki ražienas apariant, nenaudoti įsipareigotame plote augalų apsaugos produktų, organinių ir mineralinių trąšų ir srutų po derliaus nuėmimo;
- nekalkinti ir neskusti ražienų;
- nuėmus derlių, sutvarkyti įsipareigotame plote šiaudus, surišti juos į ryšulius (ritinius) ir išvežti iš lauko arba susmulkinti ir paskleisti juos dirvos paviršiuje;
- ražienų laukuose sužėlusių augalų šienavimas ir (arba) smulkinimas draudžiamas.

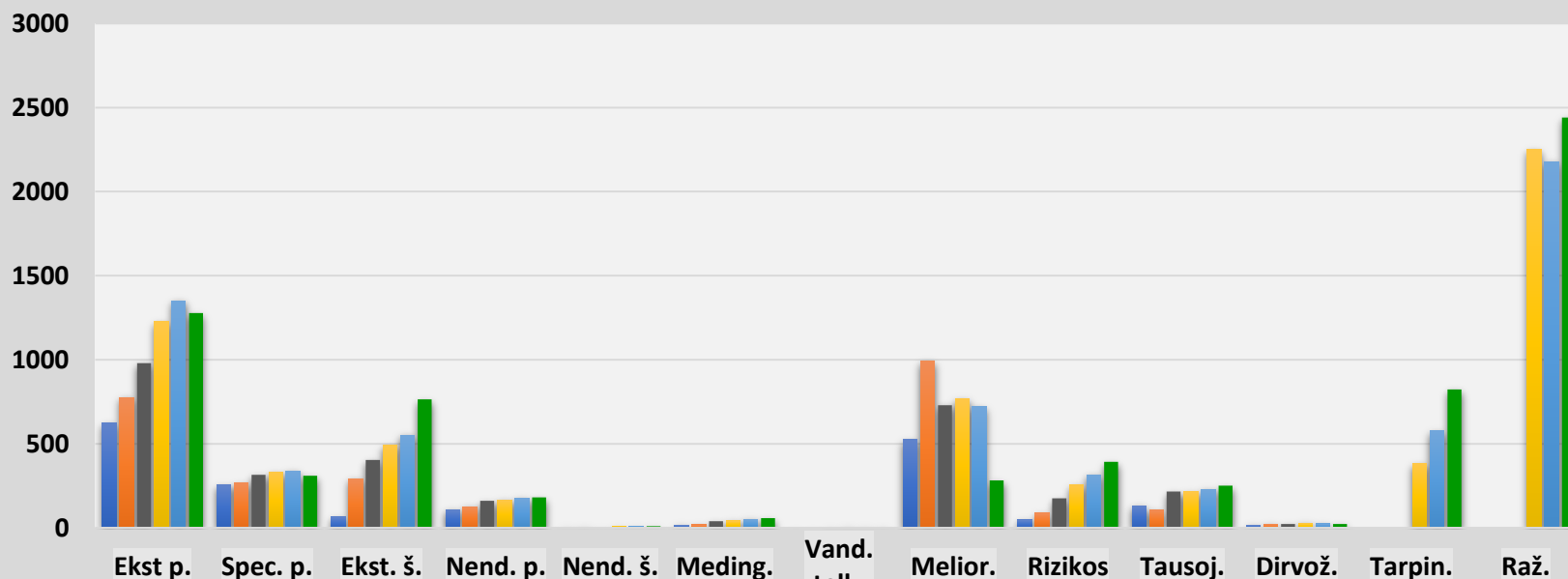
❑ „Melioracijos griovių šlaitų tvarkymas“:

- nesuarti melioracijos griovio šlaito ir 1 metro pločio apsauginės juostos, nenaudoti trąšų, augalų apsaugos produktų;
- šienauti pradėti ne anksčiau kaip **rugpjūčio 1 d.** ir baigti iki **rugsėjo 30 d.**;
- pašalinti krūmus ir jų ataugas, augančias melioracijos griovių šlaituose ir 1 metro pločio apsauginėje juostoje, iki **rugsėjo 30 d.**;
- išvežti nušienautą žolę, iškirstus krūmus ir jų ataugas iki **rugsėjo 30 d.**;
- nušienautą žolę galima susmulkinti ir paskleisti ant melioracijos griovio šlaito, atitinkamai keičiasi išmokos dydis.

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (10)

Paraiškų skaičius 2015-2020 m.

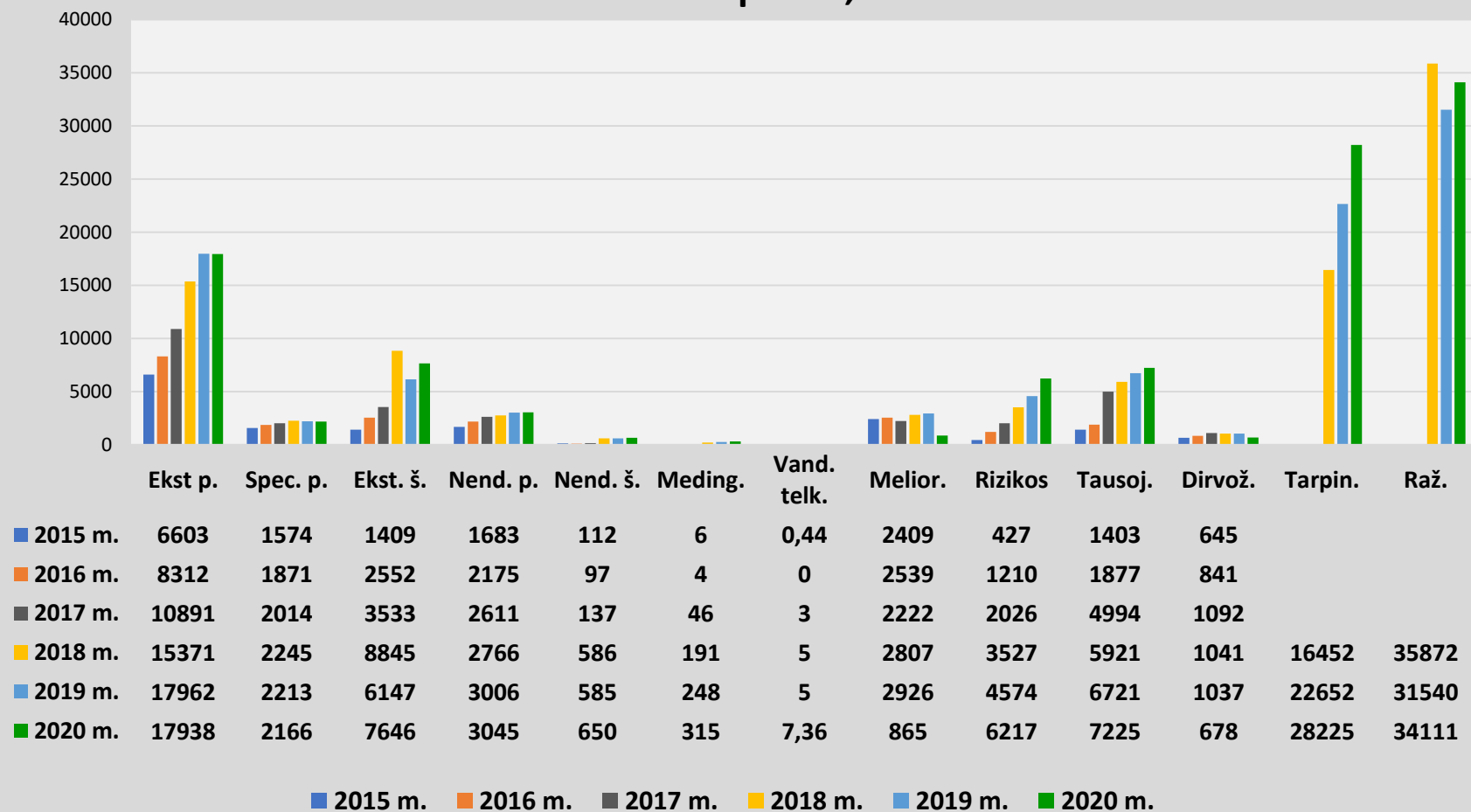
	Ekst. p.	Spec. p.	Ekst. š.	Nend. p.	Nend. š.	Meding.	Vand. telk.	Melior.	Rizikos	Tausoj.	Dirvož.	Tarpin.	Raž.
2015 m.	624	255	66	108	5	18	1	524	48	131	18		
2016 m.	775	267	294	126	6	20	0	992	88	107	22		
2017 m.	979	316	404	162	4	40	5	729	175	216	24		
2018 m.	1227	332	492	165	9	43	6	766	254	215	28	383	2249
2019 m.	1351	340	551	176	9	52	5	720	316	229	26	577	2178
2020 m.	1277	311	764	182	11	58	7	283	393	251	24	824	2440

2015 m. 2016 m. 2017 m. 2018 m. 2019 m. 2020 m.

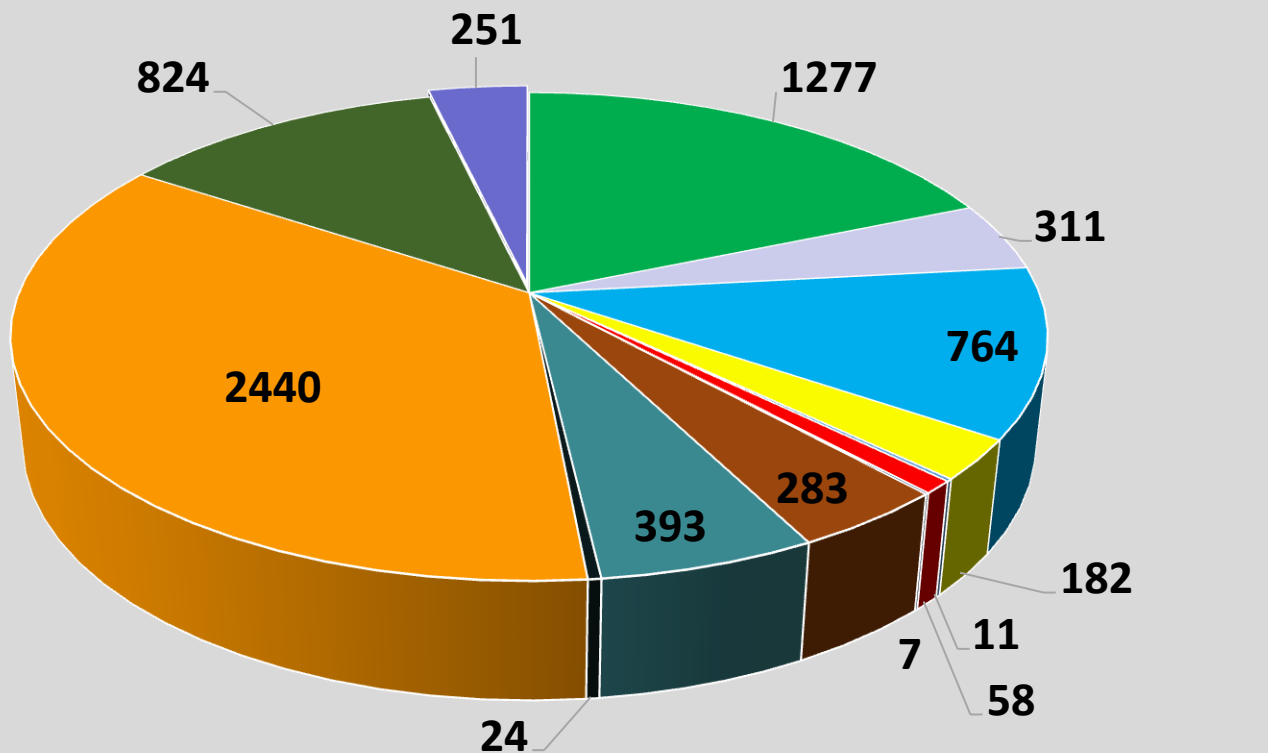
AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (11)

Deklaruotas plotas, ha 2015-2020 m.

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (12)

AGRO paraiškų skaičius 2020 m.

Ekst. piev.

Spec. piev.

Ekst. šlap.

Nendr. piev.

Nendr. šlap.

Meding.

Vand. aps.

Melior.

Rizikos

Dirv. aps.

Ražienos

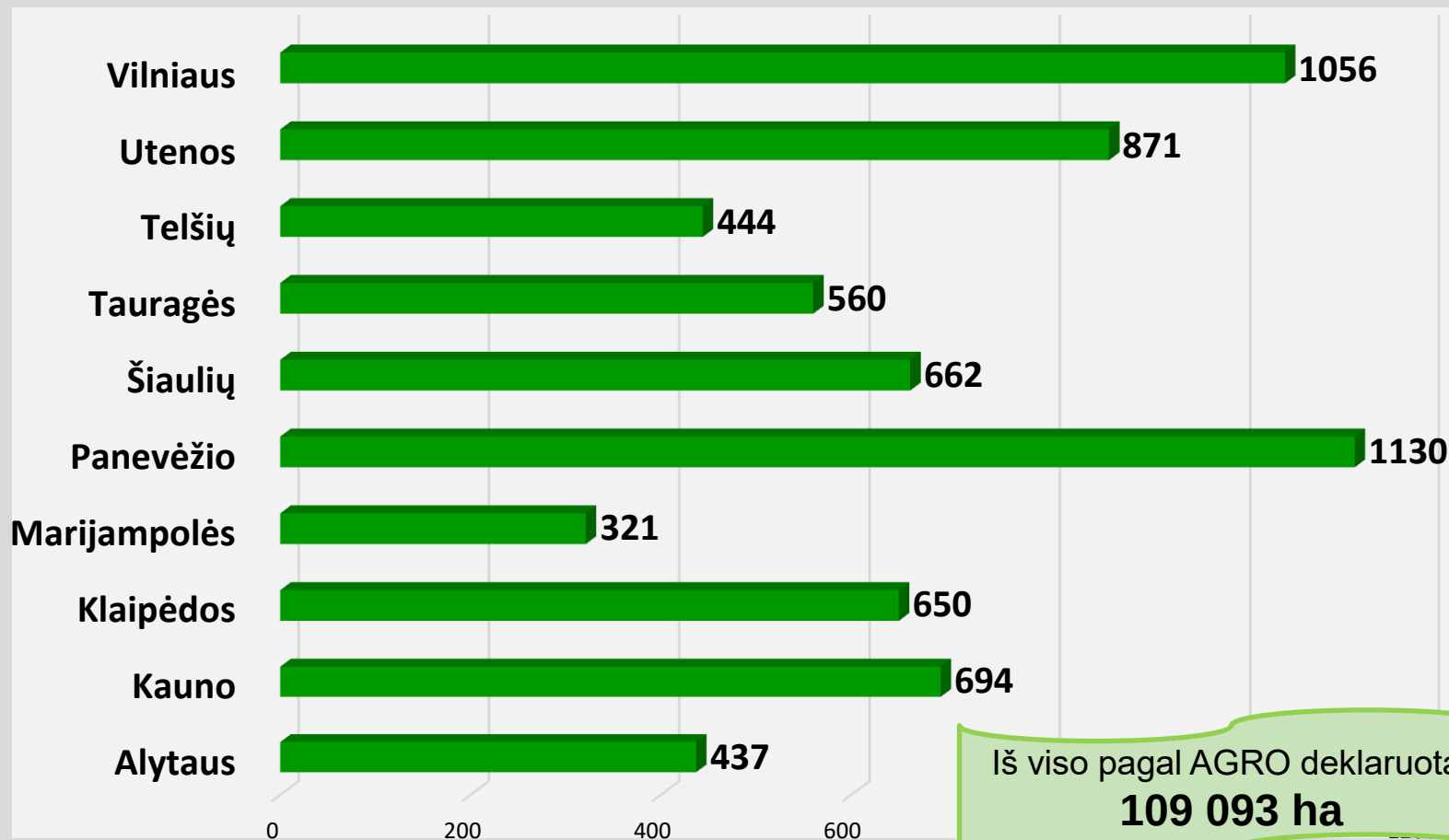
Tarpiniai

Tausojanti

AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS (13)

AGRO paraiškos pagal apskritis 2020 m.

SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS (1)

- ❑ Veiklos sritis „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“:

54 Eur už vieną ha ariamosios žemės;

70 Eur už vieną ha natūralių ir pusiau natūralių pievų.

- ❑ Draudžiama:

- suarti pievas ar ganyklas (taip pat ir lėkščiuoti) arba persėti jas kultūrinėmis žolėmis;
- naudoti trąšas ir pesticidus ar kalkinti žemės ūkio naudmenas;
- sausinti arba kitaip keisti teritorijos hidrologinį režimą;
- apribotas ganomųjų gyvulių skaičius 1 hektarui, nustatyti ganymo ar šienavimo terminai.

! Tinkamas plotas ne mažesnis kaip **0,5 ha**.

Vienmetė priemonė

SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS (2)

❑ Veiklos sritis „Parama „Natura 2000“ miškuose“:

- 272 Eur už vieną ha (pirminiu ne ilgesniu kaip 5 metų laikotarpiu) – kai uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus (įskaitant, kai draudžiami pagrindiniai kirtimai EB svarbos paukščių veisimosi vietose ir kai pagrindiniai kirtimai atidėti vėlesniam laikui) arba leidžiami nedidelio intensyvumo atrankiniai kirtimai (leidžiant iškirsti ne daugiau kaip 10 proc. medyno tūrio per 10 metų);
- 200 Eur už vieną ha (pasibaigus pirminiam 5 metų laikotarpiui pagal aukščiau nurodytą apribojimą);
- 155 Eur už vieną ha – kompleksinio apribojimo atveju, kai draudžiami ugdomieji miško kirtimai ir brandžių medžių iškirtimas, bei draudžiami ar apriboti sanitariniai kirtimai, paliekant tam tikrą džiūstančių medžių ar sausuolių skaičių 1 ha;
- 156 Eur už vieną ha – kai plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržėse paliekamas papildomas skaičius neiškirstų žalių medžių;
- 62 Eur už vieną ha – kai vykdant sanitarinius kirtimus draudžiama iškirsti visus džiūstančius ar išdžiūvusius medžius.

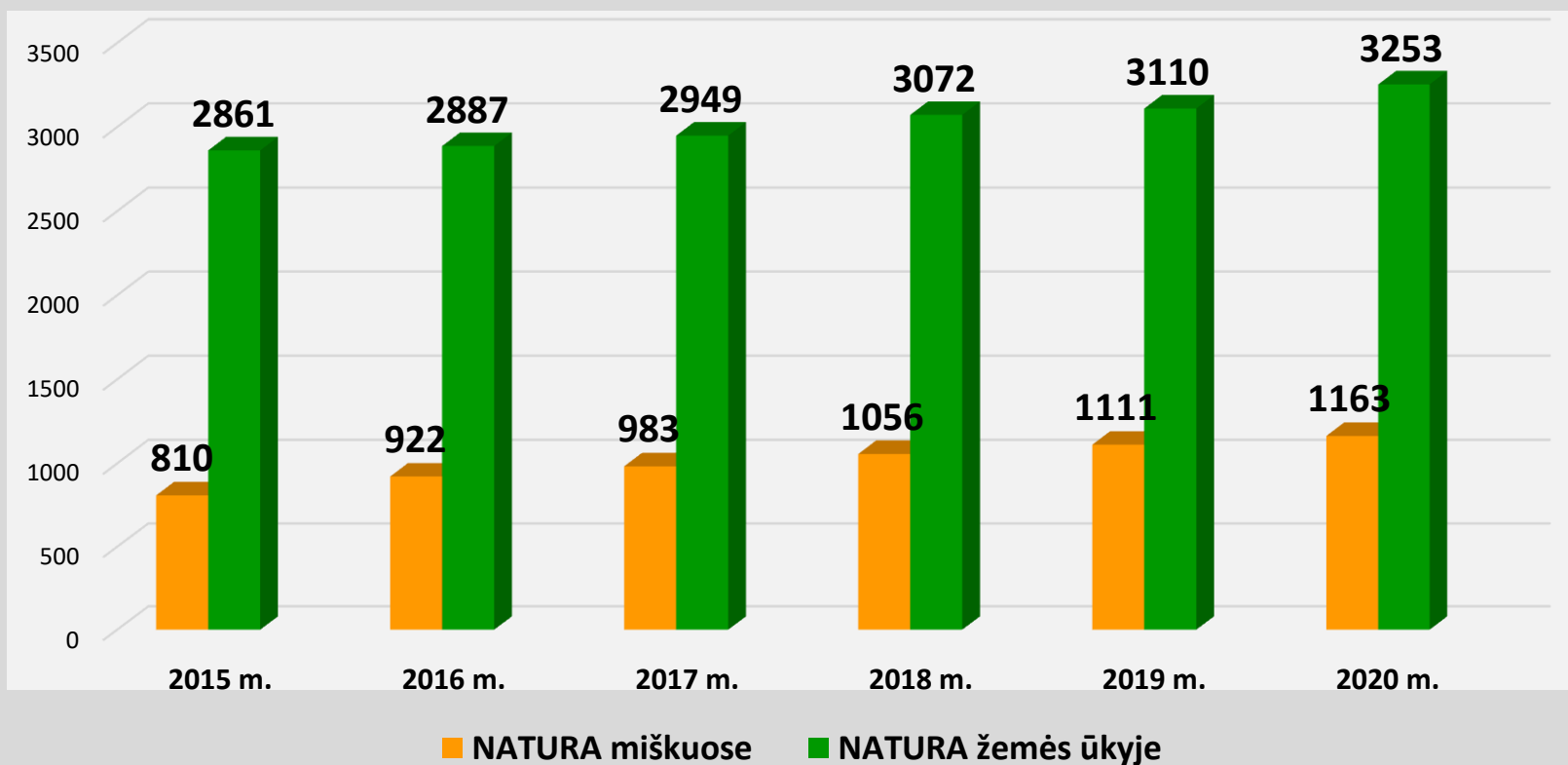
! Tinkamas plotas ne mažesnis kaip 0,5 ha.

Vienmetė priemonė

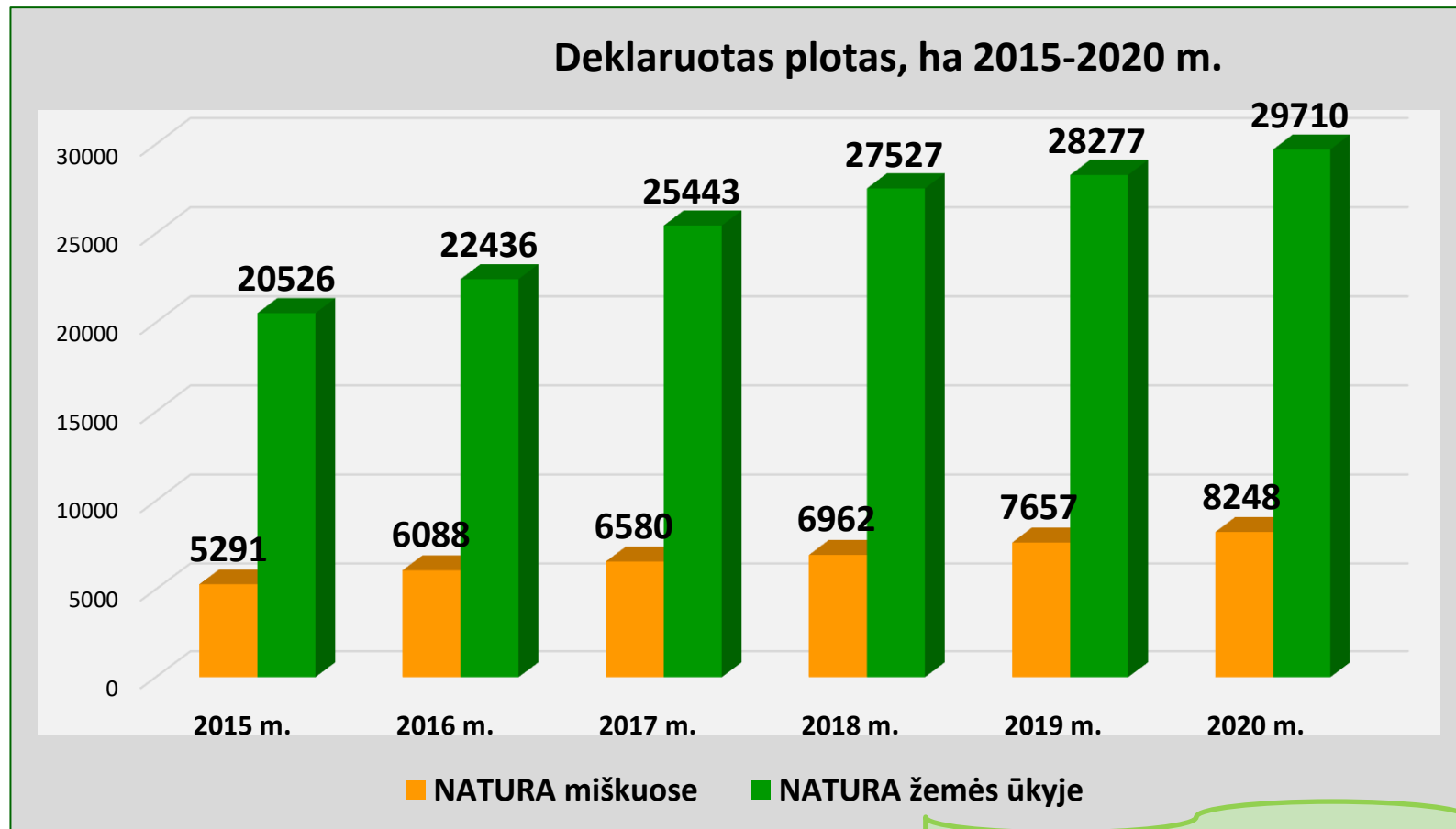

SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS PARAIŠKOS (3)

NATURA pateiktų paraiškų skaičius 2015-2020 m.

SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS DEKLARUOTAS PLOTAS (4)

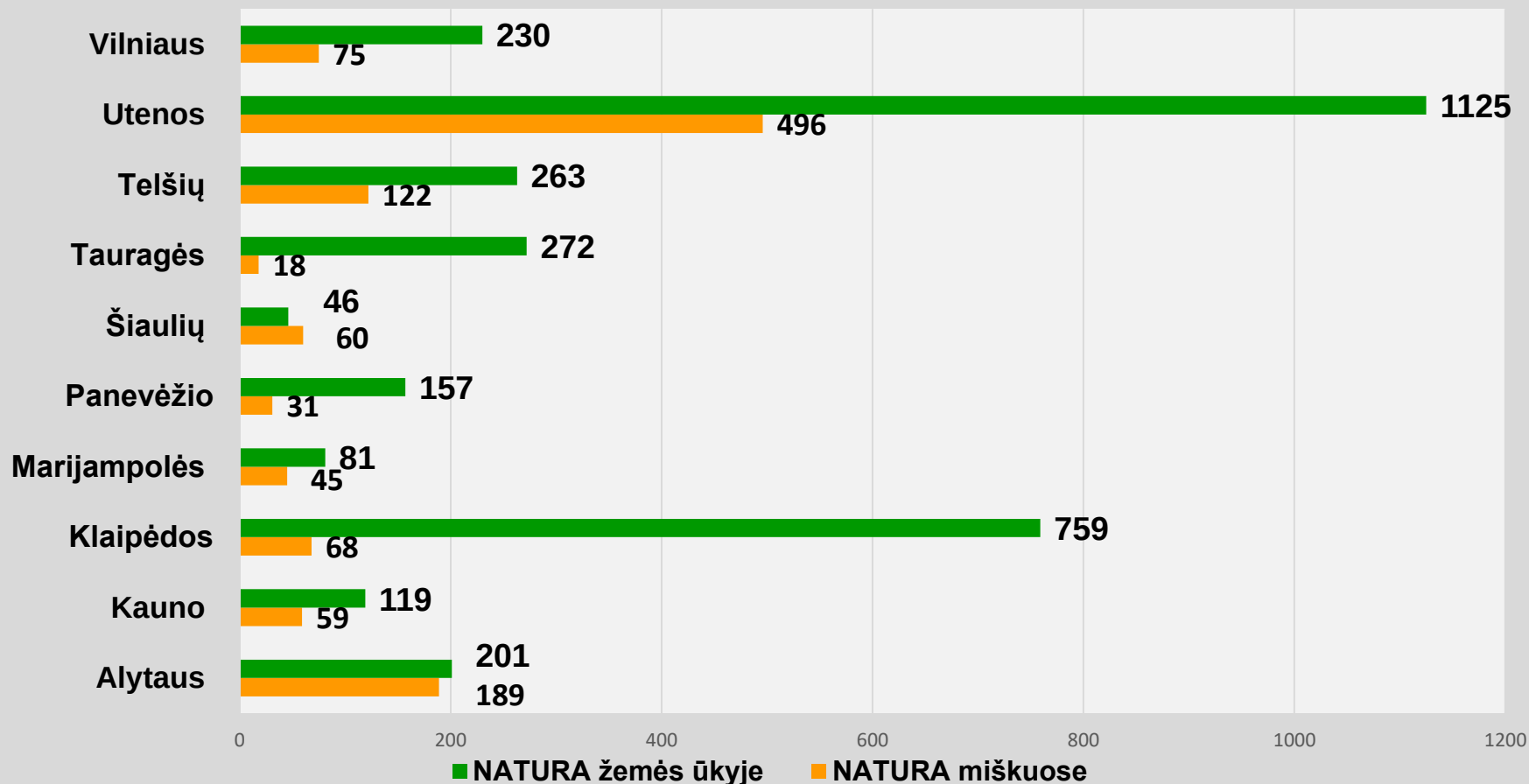

Iš viso Lietuvoje nustatytas
NATURA ž.ū. plotas: **660 997 ha**

SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS PARAIŠKOS 2020 M. (5)

NATURA paraiškos pagal apskritis 2020 m.

EKOLOGINIS ŪKININKAVIMAS

Remiamos veiklos:

- ❑ „Parama ekologiniam ūkininkavimui“ už:
 - javus – 218 Eur už 1 ha;
 - javus pašarams – 232 Eur už 1ha;
 - javus, daugiametes žolės sėklai – 273 Eur už 1ha;
 - daugiamečių žolių įsėlį – 59 Eur už 1ha;
 - daugiametes žolės – 176 Eur už 1 ha;
 - daržoves, bulves – 525 Eur už 1 ha;
 - vaistažolės, aromatinius ir prieskoninius augalus – 487 Eur už 1 ha;
 - uogynus ir sodus – 518 Eur už 1 ha.

- ❑ „Parama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo“ (2-3 metų pereinamasis laikotarpis, priklausomai nuo auginamos kultūros, aktualu iki 2018 m.), už:
 - javus – 238 Eur už 1 ha;
 - javus pašarams – 247 Eur už 1 ha;
 - javus, daugiametes žolės sėklai – 298 Eur už 1 ha;
 - daugiamečių žolių įsėlį – 59 Eur už 1 ha;
 - daugiametes žolės – 182 Eur už 1 ha;
 - daržoves, bulves – 525 Eur už 1 ha;
 - vaistažolės, aromatinius ir prieskoninius augalus – 516 Eur už 1 ha;
 - uogynus ir sodus – 534 Eur už 1 ha.

! Nesumažinti paraiškoje nurodytų plotų daugiau kaip 10 proc.
(pagal išimtis 15 proc.)

Ilgalaikiai įsipareigojimai

IŠMOKOS UŽ VIETOVES, KURIOSE ESAMA GAMTINIŲ AR KITŲ SPECIFINIŲ KLIŪČIŲ (1)

- ❑ Veiklos sritis „Išmoka ūkininkaujantiems vietovėse, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių“:
 - didesnio intensyvumo gamtinių kliūčių ir (arba) trūkumų – 61,6 Eur už ha (iki 100 ha imtinai plotas remiamas 100 proc., plotas daugiau kaip 100 ha iki 500 ha imtinai – 70 proc. arba 43 Eur už ha, plotas daugiau kaip 500 ha – 25 Eur už ha);
 - mažesnio intensyvumo gamtinių kliūčių ir (arba) trūkumų – 50,05 Eur už ha (iki 100 ha imtinai plotas remiamas 100 proc., plotas daugiau kaip 100 ha iki 500 ha imtinai – 70 proc. arba 35 Eur už ha, plotas daugiau kaip 500 ha – 25 Eur už ha);
 - vietovėse, kurios neteko mažiau palankių ūkininkauti vietovių statuso – 25 Eur už ha pereinamuoju laikotarpiu 2020 m.
- ❑ Veiklos sritis „Išmoka ūkininkaujantiems vietovėse, kuriose esama specifinių kliūčių“:
 - intensyvaus karsto zonoje kompensacinė išmoka yra 25 Eur už ha;
 - potvynių užliejamose teritorijose kompensacinė išmoka yra 25 Eur už ha.

Vienmetė priemonė

IŠMOKOS UŽ VIETOVES, KURIOSE ESAMA GAMTINIŲ AR KITŲ SPECIFINIŲ KLIŪČIŲ (2)

- ❑ Pareiškėjas, norintis gauti paramą pagal priemonę už deklaruotas pievas ir (ar) ganyklas, privalo turėti taisyklių 1 priede pateikiamų bent **0,25 SG/ha** pievų ir (ar) ganyklų (nuo praėjusių metų rugpjūčio 1 d. iki einamųjų metų liepos 31 d.);

!!! Neturintys ūkinių gyvūnų, negali prašyti paramos pagal priemonę už pievas ir (ar) ganyklas;

- ❑ Pareiškėjas įsipareigoja ir privalo ūkininkauti ar užsiimti žemės ūkio veikla deklaruotame plote, už kurį teikiama parama, **ne trumpiau, kaip iki kitų metų paraiškų teikimo pagal priemonę pradžios**;
- ❑ Žemės ūkio **valdos išregistravimo** atveju anksčiau negu iki kitų metų paraiškų teikimo pagal priemonę pradžios, laikoma, kad pareiškėjas įsipareigojimo nevykdo, todėl **nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą**, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki šios datos pareiškėjui jau išmokėta, jis privalo **paramą grąžinti**.

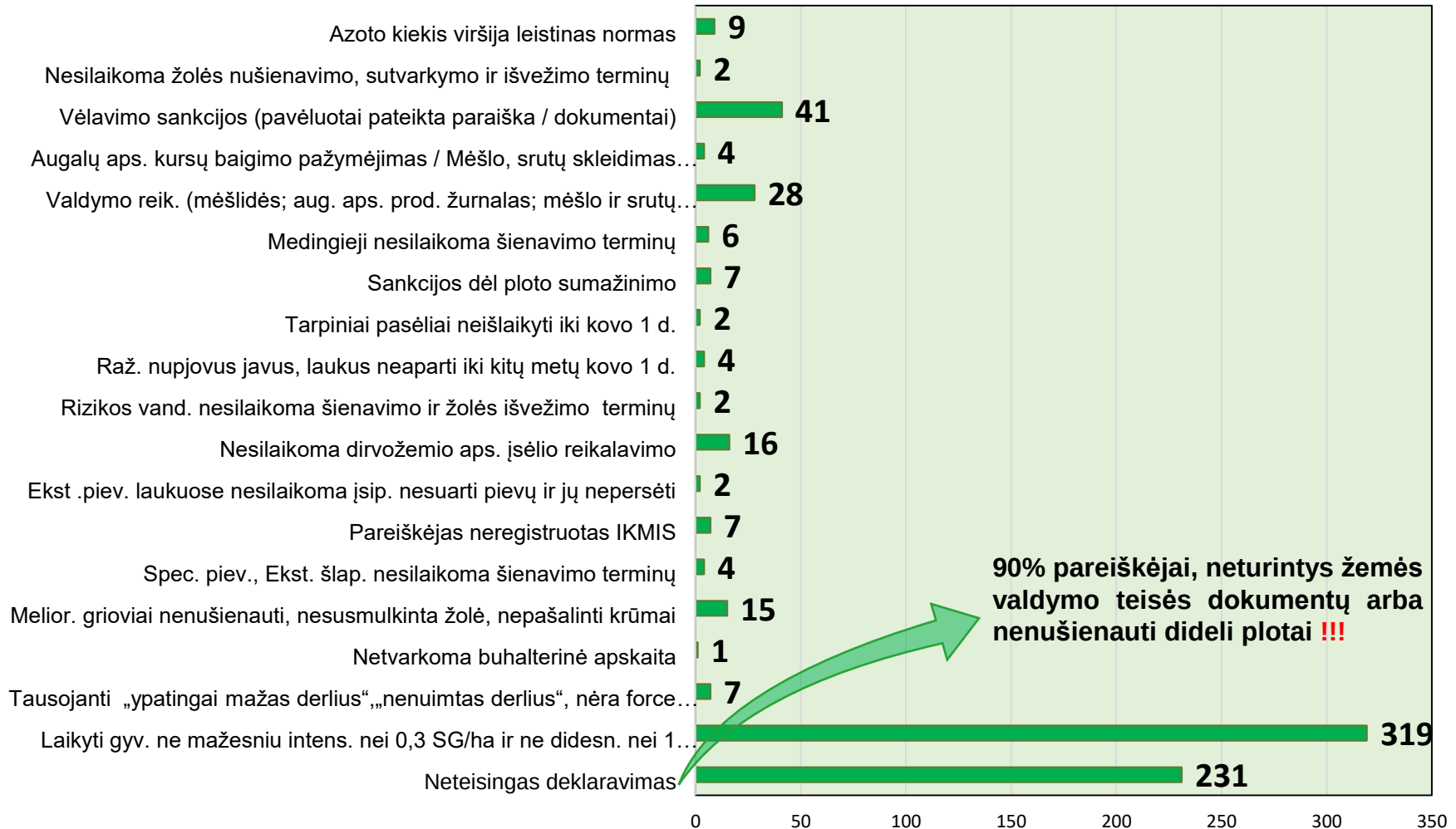
DAŽNIAUSIAI DAROMOS KLAIDOS / PAŽEIDIMAI

- ☐ **Išregistruota valda** nebaigus vykdyti įsipareigojimų;
- ☐ Pagal KPP deklaruojamas plotas / laukas neatitinka minimalaus ploto / lauko reikalavimo;
- ☐ Deklaruojamas didesnis plotas nei įsipareigotas;
- ☐ Deklaruojami ne visi įsipareigoti AGRO plotai (sumažintas įsipareigotas plotas);
- ☐ Įsiskolinimai VMI / SODRAI;
- ☐ Vėluojama pateikti dokumentus iki taisyklėse nustatyto termino / pateikiami ne visi dokumentai;
- ☐ Neteisingas įbraižymas, neteisingas deklaravimas (valdymo teisės dokumentai, nenurodytas požymis, kitas pasėlis ir kt.);
- ☐ **Nenušienauti plotai, neišvežtas šienas.**

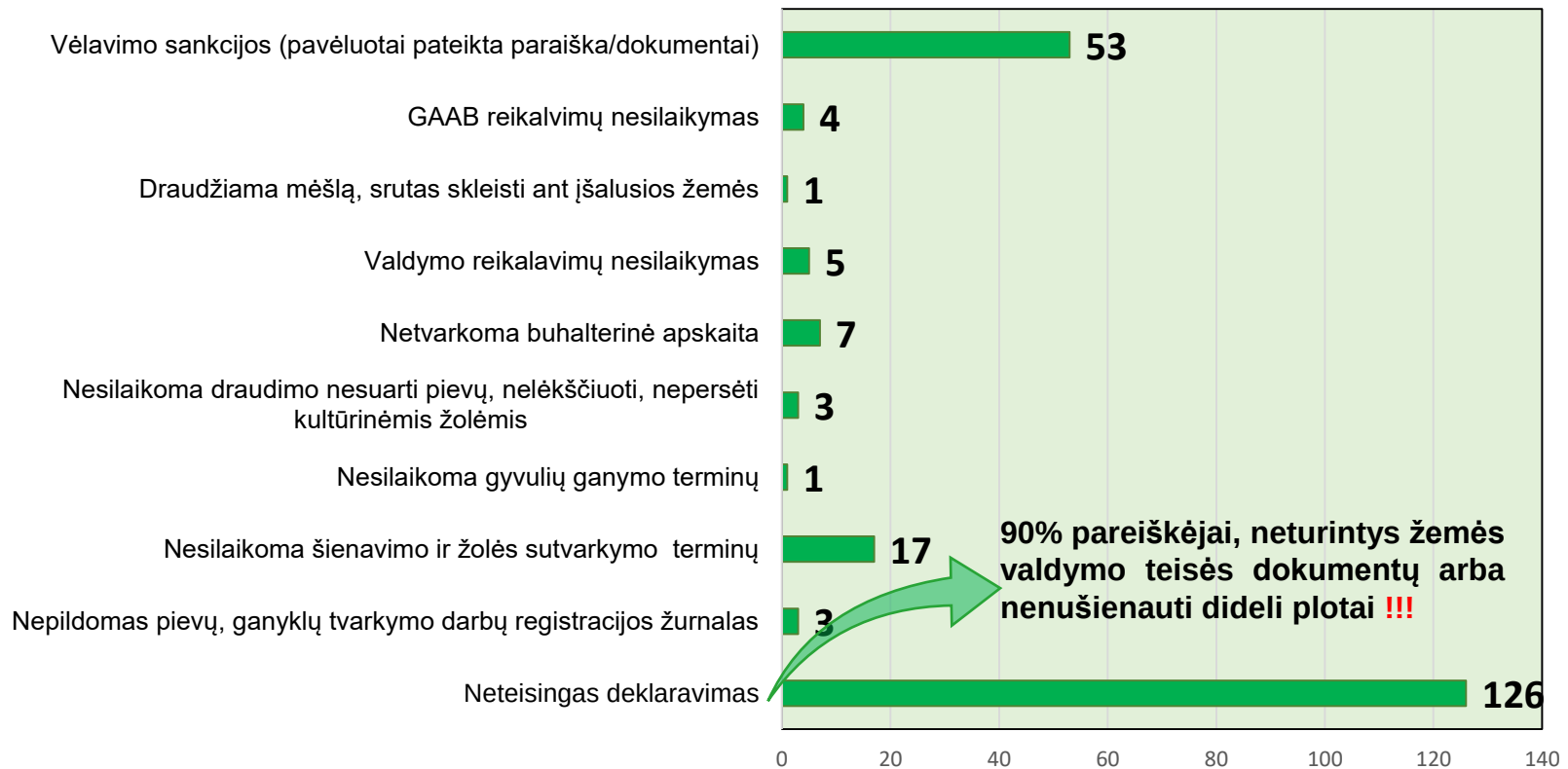
AGRARINĖ APLINKOSAUGA IR KLIMATAS NUSTATYTI PAŽEIDIMAI 2020 M.

AGRO paraiškų skaičius, kuriose 2020 m. nustatyti pažeidimai

NATURA ŽEMĖS ŪKYJE NUSTATYTI PAŽEIDIMAI 2020 M.

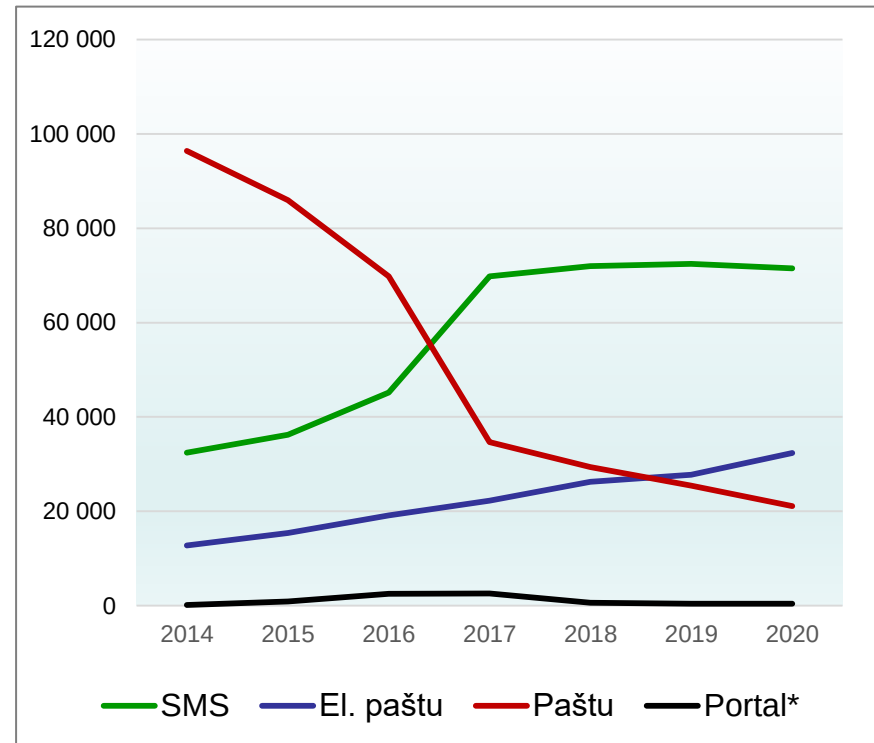
NATURA paraiškų skaičius, kuriose 2020 m. nustatyti pažeidimai

ATKREIPTI DĖMESĮ...

Daugiau bendravimo elektroniniu būdu – mažiau sankcijų !!!

- Sumažintas paštu norinčių gauti informaciją pareiškėjų skaičius;
- Laiškai keliauja ilgai pirmyn ir atgal;
- Pareiškėjai vėluoja pateikti prašomą informaciją;
- Adresatas ne visada pasiekiamas;
- To pasėkoje pareiškėjams taikomos vėlavimo bei kitos sankcijos.

* Pareiškėjai, nenurodę jokio informavimo būdo, informaciją gali rasti Portale

ATKREIPTI DĖMESĮ...

Į ką svarbu atkreipti dėmesį norint išvengti sankcijų:

- ☐ Laiku pateikti paraišką ar pakeisti paraiškos duomenis;
- ☐ Dirbtinai nedidinti arba nemažinti deklaruoto ploto;
- ☐ Laiku pateikti deklaruotų plotų valdymo teisės ir žemės dirbimo faktą pagrindžiančius dokumentus;
- ☐ Suregistruoti visus plotų valdymo dokumentus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre;
- ☐ Laikytis šienavimo terminų, KPP įsipareigojimų;
- ☐ Laikytis žalinimo, kompleksinės paramos reikalavimų;
- ☐ Tiksliai įbraižyti savo laukų ribas, įvertinti faktinę laukų būklę ir nurodyti visus netinkamus paramai plotus;
- ☐ Dirvos erozijai jautrioje teritorijoje nedeklaruoti ir neauginti kaupiamųjų augalų.

AKVYTŪS NMA VEIKSMAI SANKCIJŲ IR SKOLŲ MAŽINIMUI

- ❑ Kasmet rengiamas **laikraštis**, kuriame ūkininkams pateikiamos ne tik pasėlių deklaravimo aktualijos, tiesioginių išmokų ir paramos pagal KPP priemonės bei patikrų naujovės, bet ir patarimai kaip neprarasti dalies išmokų, į ką atkreipti dėmesį, kad išvengti sankcijų;
- ❑ Atliekamas **preliminarus paraiškose pateiktų duomenų sutikrinimas**, kai dar renkant paraiškas identifikuojamos klaidos, ir jas galima pasitaisyti be sankcijų;
- ❑ Įvairūs **viešinimo straipsniai** pareiškėjams aktualiais klausimais (dėl įsipareigojimų tinkamo vykdymo (gerosios praktikos pavyzdžiai), reikalingų dokumentų pateikimo, aktualių teisės aktų pakeitimų ir kt.);
- ❑ **Priminimų siuntimas** apie įsipareigojimų artėjimą / pabaigą.

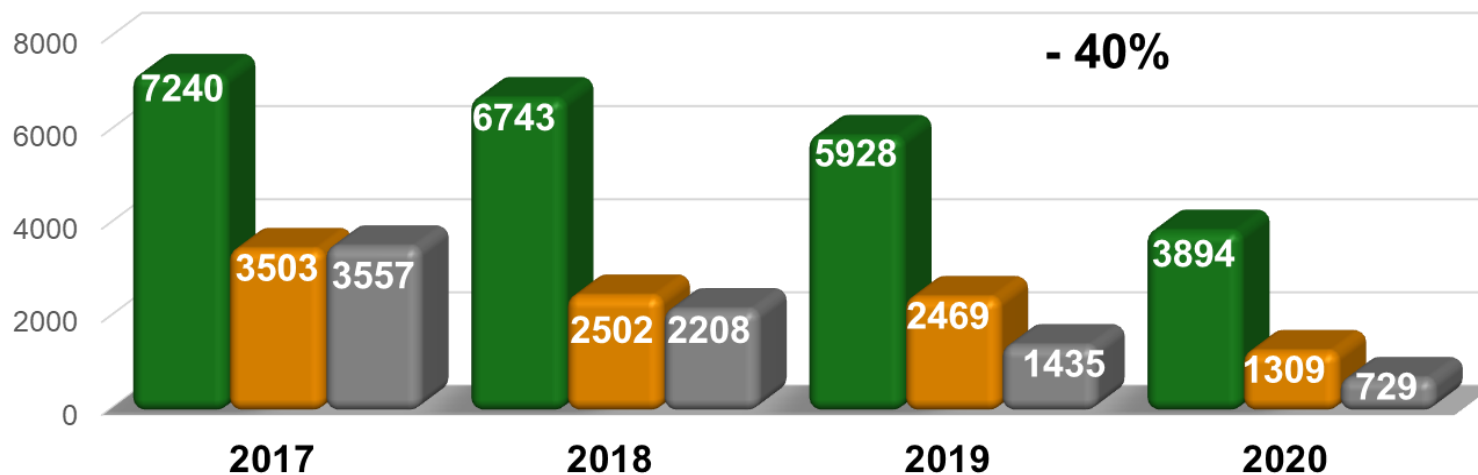

KITA NAUDINGA INFORMACIJA

- Sekti pasėlių deklaravimo aktualijas, patarimus kaip neprarasti dalies išmokų, į ką atkreipti dėmesį, kad išvengti sankcijų bei kitas, tiesioginių išmokų ir paramos pagal KPP programą, patikrų naujoves **NMA laikraštyje**, kurio skaitmeninis formatas skelbiamas NMA svetainėje nma.lt esančioje skiltyje **Naujienos**;
- Informaciją apie priklausančią paramą, taikomas sankcijas, siūstus/gautus pranešimus, nustatytus neatitikimus, patikros vietoje rezultatus, pareiškėjai gali peržiūrėti NMA informaciniame portale adresu portal.nma.lt
- Naujienas, aktualius teisės aktus, paraiškų surinkimo grafiką ir su daug kitos naudingos informacijos galima rasti NMA svetainėje nma.lt esančiose skiltyse: **Parama, Naudinga informacija, Naujienos, D.U.K.**
- Norint pasiskaičiuoti preliminaras priklausančias išmokas, valdos atitikimą žalinimui keliamiems reikalavimams galima pasinaudoti NMA svetainėje nma.lt esančioje skiltyje **Skaičiuoklės**.

PATIKRŲ NUOLATINIS MAŽĖJIMAS

■ Plotinių priemonių patikrų sk. ■ Gyvulių priemonių patikrų sk. ■ Kompleksinės paramos patikrų sk.

Nuo 2014 m. iki 2020 m. tikrintojų sumažėjo nuo 158 iki 98 (38 proc.)

Pareiškėjai informuojami apie visas planines patikras vietoje

NUO KONTROLĖS PRIE PREVENCIJOS NAUJUOJU PROGRAMINIŲ PERIODU 2022-2027

Kultūrų atpažinimas ir vykdomos veiklos (pvz., šienavimo)
nustatymas pagal palydovinius vaizdus - ALNSIS

Mobiliosios programėlės „NMA agro“ nuotraukos su koordinatų ir
krypties žyme ir nemokama palydovinė informacija apie pasėlius

Bepiločių orlaivių – dronų naudojimas

KULTŪRŲ IR VYKDOMOS VEIKLOS NUSTATYMAS PAGAL PALYDOVINIUS VAIZDUS

Atliekamas pasiruošimas ir testuojami pasėlių nustatymo ir šienavimo rezultatai gauti pagal palydovinių vaizdų duomenis:

- Ar žemės ūkio augalų plotuose ariamoje žemėje iki derliaus nuėmimo **dominuoja žemės ūkio augalai ir jie nėra sunykę?**
- Ar juodasis **pūdymas** periodiškai **įdirbamas?**
- Ar visuose laukuose, kuriuose deklaruotos **ganyklos** ar **pievos** (GPŽ/DGP/GPA), laukai **yra nušienauti** iki rugpjūčio 1 d.?

Sentinel S2
palydovinio vaizdo
pokytis nuo gegužės
iki rugsėjo mėn.

NMA AGRO MOBILIOJI PROGRAMĖLĖ

Informavimas apie **įvykdytus įsipareigojimus** neatsitraukiant nuo kasdienių ūkio darbų

Gali matyti informaciją apie pasėlių būklę (Augalų streso, augmenijos indeksas)

Galimybė taip pat informuoti VMVT, VATŽŪM, EKOAGROS

Pasėlių ribų, tipų, aerofotografinių žemėlapių, KŽS ribų, **palydovinių vaizdų peržiūra** pagal pasirinktą datą

Pareiškėjas – **aktyvus**
paraiškos
administravimo dalyvis

Pareiškėjas –
pasyvus stebėtojas

BEPILOČIŲ ORLAIVIŲ – DRONŲ NAUDOJIMAS

2019 m. pabaigoje įsigyti 17 (14 „Parrot Anafi“ ir 3 „DJI Phantom 4 RTK“) dronai, siekiant padidinti patikrų vietoje našumą:

- fiziškai **sunkiai pasiekiamose vietose** (pelkėse, salose, miškuose ir kt.);
- kai plotas yra iki 100 ha ir **negalima panaudoti palydovinių vaizdų ar nuotraukų** su geografinė žyme.

Bepiločiai orlaiviai taip pat naudojami **patikrinti** investicijoms į **infrastruktūrą** (stogus, tvoras ir kt.).

Nuo 2021 m. bus **naudojami gaminant** lokalizuotus (pvz., greitai užstatomuose priemiesčiuose) **aerofotografinius vaizdus**, skirtus atnaujinti kontrolinius žemės sklypus.

14 vnt. Parrot Anafi

3 vnt. DJI Phantom 4 RTK

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

**Daugiau informacijos www.nma.lt
Sužinok naujienas apie paramą pirmas –
prisijunk prie NMA „Facebook“!**

